

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับปัจจัยของผู้ปกครอง ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรม และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพช่องปากของเด็ก 0-5 ปี ในตำบล ออนกลาง กิ่งอำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่	
ชื่อผู้เขียน	นางสาว หฤทัย สุขเจริญโกศล	
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต	สาขาวิชาทันตกรรมป้องกัน	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปิยะนารถ จาติเกตุ ประธานกรรมการ อาจารย์ ดร. พีระศักดิ์ มะลิแก้ว กรรมการ ทพญ. จันทนา อึ้งชูศักดิ์ กรรมการ	

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยระดับปัจจัยของผู้ปกครอง ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรม และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพช่องปากของเด็ก 0-5 ปี ในตำบล ออนกลาง กิ่งอำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่ วิธีการศึกษาใช้วิธีการเชิงปริมาณร่วมกับการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากผู้ปกครองของเด็ก 140 คน และใช้การสัมภาษณ์เจาะลึกร่วมกับการสังเกตเพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้ปกครองเด็ก 14 คน พื้นที่ศึกษาเป็นพื้นที่ชนบทที่ผู้คนยังมีความสัมพันธ์กันแน่นแฟ้นและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน คนในหมู่บ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่ขณะเดียวกันก็มีการปรับตัวเข้ากับกระแสการเปลี่ยนแปลงในภาวะปัจจุบัน โดยคนในหมู่บ้านเข้าไปเป็นแรงงานในภาคอุตสาหกรรม

จากข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า ครอบครัวส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยวแต่ยังมีความสัมพันธ์กับครอบครัวเดิม การดูแลเด็กเป็นหน้าที่ของผู้หญิง โดยผู้ที่มีอายุมากจะดูแลเด็กไม่เคร่งครัดเท่ากับผู้ที่มีอายุน้อย ทั้งนี้ ในชุมชนยังคงมีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมในการดูแลเด็ก โดยผสมผสานความรู้ทั้งจากการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ปัจจุบัน

การดูแลเด็กของผู้ปกครองมีความแตกต่างกันไปตามเงื่อนไขเฉพาะของแต่ละครอบครัว ซึ่งการดูแลเด็กที่สะท้อนออกมาทางสุขภาพช่องปากนั้นมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตประจำวันของผู้ปกครอง ได้แก่ การจัดสรรเวลาที่เหมาะสมในการดูแล การดูแลความมีวินัย และการมีทัศนคติในการดูแลเด็กที่สอดคล้องต้องกันของคนในครอบครัว ปัจจัยเหล่านี้จะทำให้เด็กได้รับการดูแลสุขภาพช่องปากอย่างสม่ำเสมอ

จากข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่าปัจจัยระดับปัจเจกของผู้ปกครองที่เกี่ยวกับการรักษาความสะอาดร่างกายของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับ พฤติกรรมของผู้ปกครองที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพช่องปากของเด็ก ได้แก่ พฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปาก ($p=0.021$) พฤติกรรมการดูแลการบริโภค ($p=0.021$) และพฤติกรรมการดูแลเอาใจใส่ทำความสะอาดเด็ก ($p=0.002$) ส่วนปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรม ที่มีความสัมพันธ์ทางสถิติ ได้แก่ เด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวเดี่ยว/ขยายมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการดูแลความมีวินัยเด็กของผู้ปกครอง ($p=0.048$)

ผลการวิจัยนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านทันตสาธารณสุข โดยบุคลากรด้านทันตสาธารณสุข ควรต้องคำนึงถึงการทำงานที่ผสมผสานงานทันตสาธารณสุขร่วมกับงานสาธารณสุขอื่นๆอย่างเป็นองค์รวม และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน ทั้งนี้บุคลากรสาธารณสุขต้องยอมรับภูมิปัญญาพื้นบ้านในการเลี้ยงดูเด็ก รวมทั้งให้ความสำคัญต่อการเผยแพร่วิธีการเลี้ยงดูเด็กโดยอาศัยองค์ความรู้พื้นบ้าน

Thesis Title	The Relationships Between Individualistic Factors of Parents, Socio-cultural Factors and Oral Health Care Related Behavior of Parents of 0-5 Year-old-children in Tambon On Klang, King Amphoe Mae On, Changwat Chiang Mai.	
Author	Miss Haruthai Sukcharoenkosol	
M.S.	Preventive Dentistry	
Examining Committee	Asst.Prof. Piyanart Chatiketu	Chairman
	Lect. Dr. Peerasak Malikeaw	Member
	Mrs. Chantana Ungchusak	Member

Abstract

The purpose of this research was to study the associations among the individualistic factors of parents, socio-cultural factors and the oral health care behavior of 0-5 year-old-children who lived in Tambon On Klang, King Amphoe Mae On, Changwat Chiang Mai. The study method is an integration of quantitative and qualitative methods. The quantitative information was collected from 140 parents using a questionnaire for interviews, and the qualitative information was collected from 14 parents using a questionnaire for indept-interview and direct observations. The study area was a rural area where people have high cohesions and helped each other. Though more people in the villages were famers some of them had adapted to current changes by working in industrial.

The study showed that, according to the qualitative study, most families in this community were nuclear family, but still remained the relations to their parental families. Women were mainly responsible for child care, and older parents did not take care their children as strickly as the younger parents. Besides, there were direct and indirect transference of knowledge and experience of child care in the community by integrating between traditional health knowledge and modern medical knowledge.

Child care of parents varied across families according to their living conditions. The reflect of oral health from child care was related to daily life style of parents such as providing appropriate time for child care, taking care of child's discipline and having the same direction of the attitude of child care. These will make children regularly have oral health care.

According to the quatitative study, it was found that personal hygiene of parents (an individualistic factors) was statistically significantly associated with oral health care related behavior of parents; oral health care behavior ($p=0.021$), care behavior of food consumption ($p=0.021$) and care behavior of child cleanliness ($p=0.002$). A socio-cultural factor, which was associated with parental behavior in taking care child's discipline was the type of family (if a family was either nuclear or extended) ($p=0.048$).

The results of this research could be a guide for implementing dental public health program. Dental public health workers should concern the integration of holistic approach and community life style. They should also accept local knowledge in taking care children and respect to the dissemination of the local knowledge of child care.